

TARTALOMJEGYZÉK ÉS TÁRGYMUTATÓ

Polyóiratok régebbi évfolyamainak átnézésekor gyakran kell az olvasóknak, kutatóknak a tartalomjegyzékhez vagy tárgymutatóhoz folyamodniuk, hogy az éppen keresett cikket s annak pontos oldalszámát megtudják. Ezért csak nagyon helyes elhelyeznünk, ha a folyóiratok szerkesztősége és kiadóhivatala az egész év folyamán közzétett anyagot a tartalomjegyzékben és tárgymutatóban szerző szerint is, tárgy szerint is szétbontva közli. Így a szükséges cikket vagy értekezést akkor is meg fogjuk találni, ha szerzőjét nem ismerjük, vagy elfeledtük volna. Akkor is találhatunk a tartalomjegyzékben segítséget, ha történetesen éppen azt szeretnénk megtudni, hogy egy bizonyos szerzőnek a szóbanforgó évfolyamban milyen értekezése vagy cikke jelent meg.

Vizsgálatunkat igen kellemetlenül érinti, ha a tartalomjegyzék vagy a tárgymutató egyik-másik folyóirat bekötött évfolyamából hiányzik, s így kénytelenek az egész évfolyamot átlapozni. Ez pedig nem egyszer előfordul. Miért? Ennek több oka lehet. Ime egy néhány.

A folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala egyáltalán nem adott ki tartalomjegyzéket és tárgymutatót, így tehát nem is köthetettük be az évfolyamba.

A szerkesztőség idejében elkészíti a tartalomjegyzéket és a tárgymutatót, és azokat a kiadóhivatal mellékeli az illető évfolyam utolsó számához. E tekintetben is mintaszerű többek között pl. a már 107/1960./ kötetet kitevő "The Proceeding of the Institution of Electrical Engineers", amely pontosan az A-, B- és C-kötetek befejező számához adja Contents és Index címen a tájékoztató segítséget. Így ezek a jegyzékek a teljes évfolyamok elejére bekötve a kutatók irányításában nagyon hasznos szolgálatot tesznek.

Van azonban olyan lehetőség is, hogy az elkészült tartalomjegyzéket és tárgymutatót a szerkesztőség vagy kiadóhivatal a következő évfolyam első számához mellékeli. Már pedig a könyvtárosok az utolsó számmal lezárják az évfolyamot, és sietnek azt bekötetni, hogy az olvasók kezébe egyes - könnyen elkallódó - folyóiratszámok helyett minél előbb teljes kötetet adhassanak. Ilyenformán nem várhatják meg a következő évfolyam első számát, annál kevésbé, mert az néha hónapokig késik. Így pl. az ETZ A és B 1961. évfolyamának első szá-

ma is 1961. március végén még nem kaptuk meg. Vártunk volna a kötés-sel addig /vagy még - ki tudja - meddig/, s ne adtuk volna ki az e-gyes számokat olvasásra? Ez is helytelen lett volna, mert az olvasók nem nélkülözhetik hónapokig az ilyen fontos folyóiratokat. Így nincs más mód a gondos könyvtáros számára, minthogy a már bekötöttet év-folyamba utólagosan beragasztja a későbbre érkezett tájékoztatókat.

Rosszabb eset áll elő, ha olyan folyóirat tartalomjegyzékéről van szó, amely - mondjuk - 1961-ben járt a könyvtárunkba, 1962-re pedig valamilyen okból /akár takarékoságból, akár devizahiány mi-att/ nem fizettünk elő. Ilyenkor az évfolyam utolsó számához nem mellékelte az előző évi tartalomjegyzék számunkra elveszett. Viszont az az előfizető, aki 1962-ben kezdte járattatni a folyóiratot, az 1962. é-vi 1. számmal megkapja az előző évi tartalomjegyzéket is, amelyet hasznosítani nem tud, tehát eldobja.

Az OMK is elkészítette a mutatót a Műszaki Könyvtárosok Tájékoztatója 1960. évfolyamához, s azt az 1961. évfolyam első számához mel-lékelte. Bár ez a mutató egyébként kitűnő, gondos munka: feloszlik tárgymutatóra, szerzői mutatóra és figyelőszolgálati mutatóra, mégis - sit venia verbo - hibáztatnunk kell, hogy nem az 1960. évi utolsó számmal, hanem csak az 1961. évi első számmal került kiküldésre.^{x/}

Még rosszabb és sajnálatosabb a helyzet, amikor a tartalomjegyzéket a következő évfolyam egyik későbbi számához mellékelik. Pedig néha ez is előfordul. Ilyenkor is csak a tartalomjegyzék utólagos beragasztásával segíthetünk magunkon.

Összefoglalásul megállapíthatjuk, hogy a tartalomjegyzék /tárgy-mutató, szerzői mutató, index stb./ nagyon szükséges, elkészítése ki-vánatos, és hogy azt mindig az évfolyam utolsó számához kellene mel-lékelnünk. Így nem kallódik el, s a könyvtárosok munkáját sem szapo-ritjuk fölöslegesen.

A könyvtárosoknak és az olvasóknak ezt a kívánságát - elsősor-ban belföldi viszonylatban - a műszaki folyóiratok szerkesztősége és kiadóhivatala előtt tolmácsoljuk, s teljesítését kérjük.

MÓDI Mihály

.

^{x/} Ezt a hiányosságot - amint olvasóink is tapasztalhatták - már ki-készítettük, és 1961. évi mutatónkat az utolsó számhoz csatolva juttattuk el előfizetőinkhez. /Szerk.megj./